

Zápis z celostátní konference

Půda - základ udržitelného rozvoje

Celostátní konference, pořádaná Ministerstvem zemědělství, Celostátní síť pro venkov Jihomoravský kraj, proběhla ve dnech 26.5. až 27.5. 2011 v Lednici.

Okruhy programu konference:

- Vliv přírodních jevů na krajinu
- Agrotechnická a technická opatření
- Ekonomika a zemědělská politika

Konkrétní program dvoudenní konference je patrný z pozvánky.

Na konferenci bylo deklarováno, že problém sucha se na našem území zvyšuje v souvislosti s rostoucí proměnlivostí klimatu a jeho změnami. Celoroční úhrn srážek je normální (roční průměr), avšak rozložení srážek se mění tak, že se zvyšuje četnost příválových srážek a tím se snižuje jejich infiltrace, ale roste eroze půdy. V první polovině vegetačního období (březen, duben, květen), při vzrůstající teplotě, jsou dlouhodobě četnější nižší úhrny srážek. Tyto klimatické změny mají za následek postupné rozšiřování území aridních oblastí na jižní Moravě i ve středních Čechách. V případě „nic nedělán“ se aridní oblasti rozšíří do dvaceti let na cca 1/3 území, do 50 let na převážnou část území České republiky. Tato prognóza je alarmující.

Negativní dopady klimatických změn:

Krátkodobé/jednorázové - do produkce a ekonomiky podniků

Dlouhodobé - do kvality půdy, změny v krajině/nevratné

Na postupné rozšiřování aridních oblastí má vliv i nedostatečná SZP, dosavadní přístupy užití půdy a faremní systémy v regionu a v okolních regionech.

Možné základní přístupy k řešení problému aridních oblastí

„ŽÁDNÁ POLITIKA“ – nechat region na pospas klimatickým změnám a přirozené adaptaci, tedy nic nedělat - dle odhadů ČHMÚ za 50 let převážná část území České republiky se změní v jednu aridní oblast.

„STÁVAJÍCÍ POLITIKA“ - Nelze řešit způsobem „zmírni mi dopady dodatečnými podporami a já budu hospodařit stejným způsobem dál“. Taktéž neúčelné by bylo buď zaměřit se jen na zmírňování dopadů nebo jen na adaptaci na nové podmínky.

„POLITIKA TUH“ (trvale udržitelného hospodaření) - efektivní využití všech hospodářských aspektů (ekonomický, ekologický, sociální).

Je nezbytné nastavit politiku k **podpoře zmírňování dopadů a současně i adaptace na nové podmínky**. Regionální aspekty lze zohlednit v podmínkách pro poskytování plateb v rámci PRV.

Argumenty pro podporu z PRV:

Koncept **POTRAVINOVÉ BEZPEČNOSTI** - zachování kvality půdy a zabránění její degradace do budoucnosti.

Koncept **REGIONÁLNÍHO ROZVOJE** - zachování pracovních příležitostí.

Koncept **VODA** v návaznosti na WFD - zlepšení vodního režimu regionu.

Nástroje ke zmírňování dopadů, nastavené v rámci SZP

Podpora investic, které zlepšují vodní režim v krajině a kvalitu půdy - vláhový deficit, větrnou i vodní erozi, podmoky půdy, povodně (PRV, PÚ).

Podpora neinvestičních opatření – stabilizace nebo zlepšení kvality půdy a vody v zemědělské krajině, ochrana biodiverzity.

Vymezení regionu jako „handicapped region“ v rámci Pilíře I SZP po roce 2013

Fond nepojistitelných rizik – hledat možnosti

Nástroje k adaptaci regionu

Výzkum osevních postupů a agronomických technologií zlepšujících vodní režim v krajině (sucho, podmoky, povodně), resp. systémů užití půdy pro aridní oblast - tzv. precizní zemědělství. Včetně ekonomického zhodnocení systémů.

Transfer výzkumných poznatků a praktik do podniků (research/policy delivery systems) formou vzdělávání uživatelů půdy (převážně zemědělců) a informatika a poradenství v dané oblasti.

Závěr

Z přednášek jednotlivých expertů jednoznačně zaznělo, že v případě „nic nedělání“ lze s jistotou očekávat rychlé pokračování značných úbytků v kvalitě ZPF!

Dále zaznělo, že problémy regionu je nutné a nezbytné řešit na bázi podpůrných i kompenzačních opatření, avšak současně se změnami ve způsobu užití půdy a faremních systémů.

První krok/ konkrétní řešení:

Pilotní projekt na konkrétním území, který by danou lokalitu posuzoval a řešil komplexně z hlediska proměnlivosti klimatu, zachování kvality půdy, zlepšení vodního režimu, změny osevních postupů hospodaření, zachování pracovních příležitostí a současně s vyhodnocením ekonomiky hospodaření.

Budeme hledat možnosti řešení pilotního projektu v rámci aktivit CS PRV, financování z PRV.

Bude-li státem v rámci společné zemědělské politiky a uživatelů pozemků v daných oblastech prosazován status quo v SZP po 2013, pak už by to bylo pro potravinovou bezpečnost státu, a tedy společnost, významně riziková skutečnost a pro zemědělce v daných oblastech ekonomicky likvidační!

Zpracoval: Ing. Karel Venera

Ing. Dagmar Adámková

V Břeclavi dne 30.6.2011

